

Марія Чабайовська,
Наталія Омельченко, Світлана Кожушко

УКРАЇНСЬКА МОВА БУКВАР

1

Частина 5

Схвалено для використання в освітньому процесі

рішенням експертних комісій:

- з педагогіки та методики початкової освіти від 6 грудня 2022 року (протокол № 6);
- з проведення антидискримінаційної експертизи від 5 січня 2023 року (протокол № 1).

Зареєстровано в Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 2.0009-2023

Відповідно до вимог Державного стандарту початкової освіти та Типової освітньої програми для закладів загальної середньої освіти авторського колективу під керівництвом **О. Я. Савченко**.

Чабайовська М. І.

Ч 19 Українська мова. Буквар. Навчальний посібник для 1 класу закладів загальної середньої освіти (у 6-и частинах) : Ч. 1
// М. І. Чабайовська, Н. М. Омельченко, С. М. Кожушко. — Тернопіль : Астон, 2023. — 95 с. : іл.

УДК 811.161.2(075.2)

Умовні позначення

 — номер завдання

 — прочитай: — повільно;

 — швидко

 — надрукуй, напиши,
зафарбуй, намалюй

 — завдання на увагу

 — розкажи

 — послухай

 — переглянь

 — завдання різного рівня складності

 — працюй у парі або групі

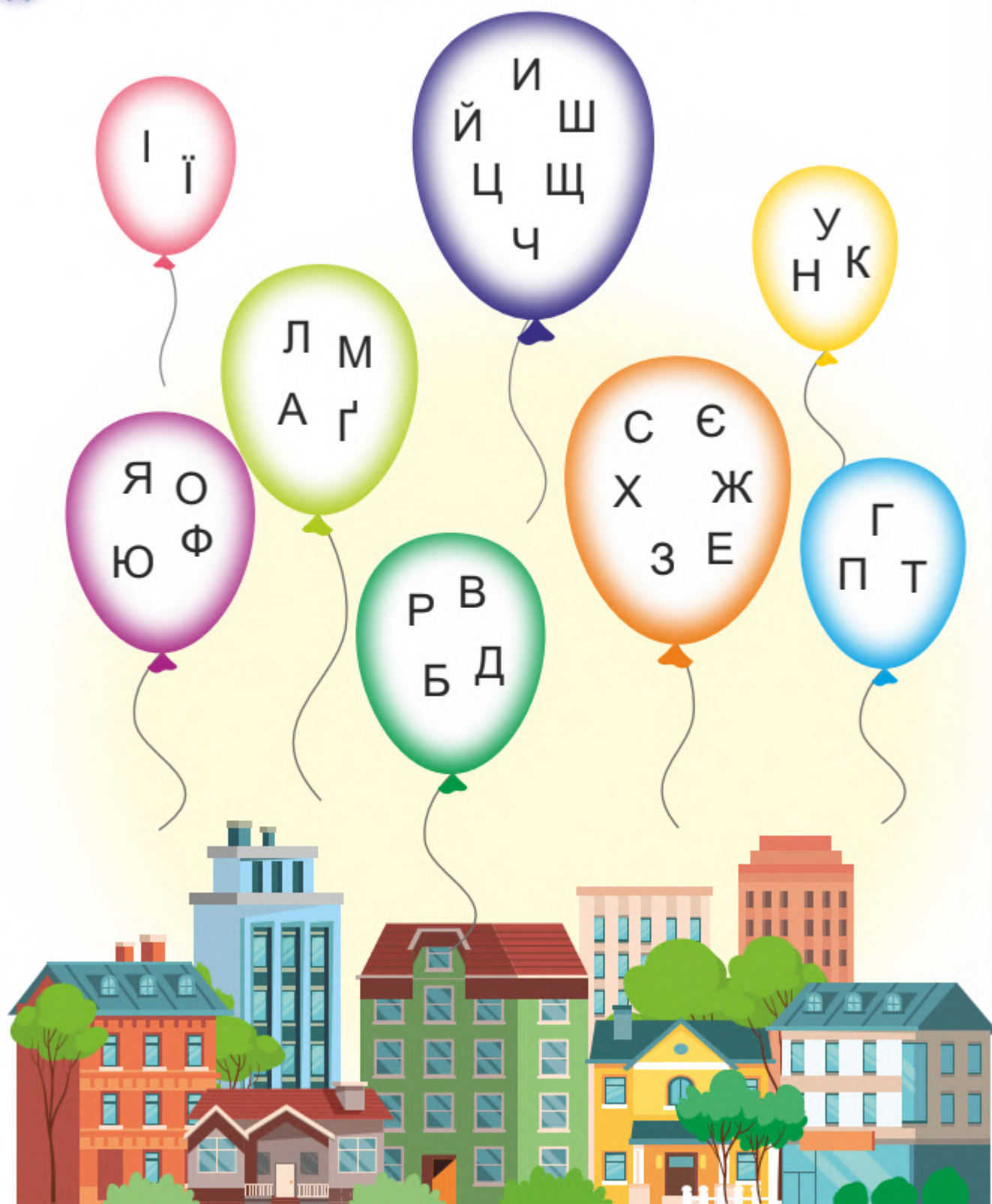
 — зобрази свій настрій

 — матеріали для аудіювання, медіа, цікаві завдання, презентації до уроків

ISBN 978-966-308-1

Прочитай великі друковані букви на кульках.

Знайди й обведи дві однакові сніжинки.

1. Склади й запиши «асоціативний куц».

сніг		
	Зима	
		

2. Відгадай загадки. Запиши відгадки.

Наче срібні зірочки,
Білосніжні квіточки,
Із зимової хмаринки
До землі летять ...

Влітку відпочивають,
Взимку дітей катають.

3. Прочитай слова. Знайди й обведи нові слова в середині поданих.

Млин, плід, вісім, план, плуг, коса, місто.

4. Прочитай.

втіха

скрізь

не годиться

Зимові розваги

Нумо, хлопчики й дівчата!
Ковзани беріть й санчата,
Бо прийшов веселий час —
Всіх зима чекає нас!
І підемо на лід кататись,
З гірки весело спускатись!
Вистачить розваг для всіх,
Скрізь звучить веселий сміх!
Бо зима — це чарівниця!
Сумувати не годиться.
Сніжки, ковзанки — це клас!
Скільки втіхи є для нас!

Надія Красоткіна

* Куди зима кличе дітей?

* Обведи зображення предметів, на яких каталися хлопчики та дівчата.

** Розкажи, які зимові розваги любила ти?
У які ігри граєш із друзями?

5. Виконай цікаве завдання.

<http://surl.li/ecpcd>

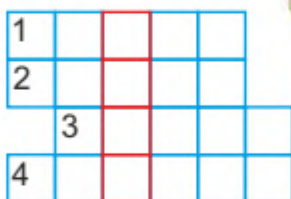

Продовж рядок.

1. Розгадай кросворд. Прочитай і запиши утворене слово.
Побудуй звукову модель цього слова.

1.

3.

2.

4.

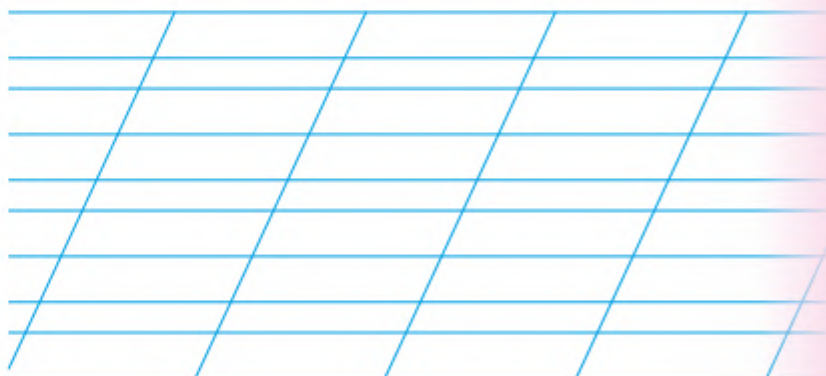

2. Знайди слова й запиши.

мпвсаїдальняоетвцм

бноркраїнавроунбат

посироїжкиуцпгдютн

3. Прочитай «запорошений» вірш Марійки Підгірянки.
Подумай і дай відповідь на запитання.

Т*и м*ленькі їжа*ки
ма*ть га*ні к*иже*ки.
По д*і кни*ки кож*н м*є...
Скі*ьки р*зом –
Х*о з вас зн*є?

4. Прочитай.

гніздо
цегла

ополонка
завірюха

змуруй
граються

Як їжачок піч змурував

У їжака було гніздо. А
їжачиха й каже їжакові:

— Узимку буде
холодно нашим діткам.
Змуруй піч.

— Наробив їжак цегли
й склав піч. Принесла
їжачиха дров. Запалила в печі. Стало в гнізді
тепло. Їжаченята раді, стрибають, граються.
Полізли на теплу піч, казки розповідають. Так і
поснули. А за вікном — завірюха, мороз
тріщить, дерева від вітру стогнуть, пташка біля
ополонки плаче.

Василь Сухомлинський

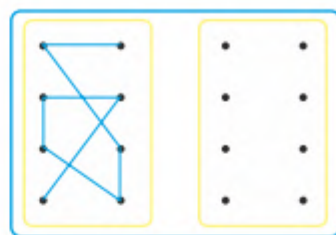
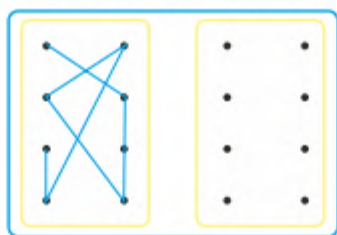
* Де жив їжак із сім'єю?

** Що він змурував? Обведи
зображення цього предмета.

Скопіюй фігури.

1. Устав пропущені букви, прочитай слова.

сн_г_р

с_в_

с_р_к_

г_л_б

л_л_к_

шп_к

в_р_н_

ч_пл_

2. Прочитай.

шибка

пшоно

зацвірінькав

кватирка

підвіконня

дзьобав

Годівничка

Рано-вранці хтось постукав
у шибку.

— Горобець! — зрадів
Ігорчик. — Чого це він?

— Замерз, напевно. І їсти
йому нічого, — озвався татко.

Ігорчик відчинив кватирку і насипав на
підвіконня пшона.

Горобчик зраділо дзьобав, а коли наївся, то
весело зацвірінькав.

— Прийдеш зі школи, зробимо годівничку! — пообіцяв татко.

Другого ранку вони прикріпили до підвіконня фанерку з бортиками й насипали різного насіння. Знайомий Ігорку горобчик тут як тут. А за ним інші горобці, а тоді синички й снігурі прилетіли. Хлопчик дивився на них крізь шибку й радів — яку ж бо вони з татком гарну справу зробили!

Анатолій Давидов

- * Чому горобчик прилетів до вікна?
- * Що зробили Ігорчик із батьком?
- ** Обведи зображення птахів, які прилетіли до хлопчикової годівнички.

- ** Розкажи, як ти допомагаєш птахам взимку.

3. З букв склади слова, запиши їх. Ти дізнаєшся, що любляють птахи.

а сол

н о з е р

л у ж о д і

Знайди й обведи двійника кошеняти.

1. Склади й запиши «асоціативний куц».

маленьке

2. Прочитай загадку, запиши відгадку.

З **Ш** — я сіра та маленька,

З **С** — широка та кругленька.

Першу всі бояться й сварять,

В другій же — варення варять.

3. Прочитай і поясни.

ґанок

сусідська

отакенний

Троє кошенят

Було собі троє кошенят. Звали їх Няв,
Мурр і Шшш. От якось сусідська бабуся

покликала їх до себе на обід.

Визирнули кошенята
на вулицю, а там біля бабусиних
воріт — отакений собака!

Налякалися вони, але, коли
уважніше придивилися, то
побачили, що собака
намальований.

Кошенята сміливо втрюх
перебігли вулицю.

Бабуся сиділа на ґанку, а поруч лежало
кільце ковбаски.

За Юрієм Ярмишем

❖ Кого побачили кошенята біля бабусиних воріт?

❖ Знайди й обведи клички
кошенят, про яких
розповідається в тексті.

А	С	М	О	Ф	Е	Я
Г	К	Ш	Н	Б	М	Т
А	Е	Ш	Я	А	У	О
В	К	Ш	В	Р	Р	М
В	С	Т	В	С	Р	К

❖ Вибери й обведи, чим бабуся
пригостила кошенят.

Допоможи зайчику знайти морквинку.

1. Добери й запиши три слова з буквою **ц**.

2. Склади й запиши слова.

ЦИРАФ

ВЕОЛІЦЬ

КОЦУР

НИЦЯСУ

3. Прочитай текст.

пороги

спис

освічені

козацька

шабля

відважні

Гопак

На Дніпрі були колись кам'яні пороги. За тими порогами була козацька Січ. Тому й називалася вона Запорозька.

Запорозька Січ боронила нашу землю від

ворогів. Тут були свої школи, церкви, свої музиканти. Запорозькі козаки були освічені, талановиті, відважні.

Тренували вони себе в навчальних змаганнях. Козаки брали списи, шаблі й під музику виконували рухливі вправи. Це була ніби гра. Ці змагання називалися гопак. Тепер — це танець.

За Дмитром Чередниченком

- * Де розташовувалася Запорозька Січ?
- ** Якими були козаки? Познач ☒ правильну відповідь.
 - ☐ Освічені, талановиті, відважні.
 - ☐ Ліниві, боягузливі, злі.
- ** Підкресли в тексті, як тренувалися козаки.
- ** Прочитай слова. Підкресли близькі за значенням.

Відважні, хоробрі, високі, сміливі, чесні,
безстрашні, мужні.

- 4. Переглянь за QR-кодом мультфільм про гопак. Розучи елементи цього танцю.

<http://surl.li/ecpck>

Порахуй і запиши кількість букв у клітинках.

щ	ч	ц	щ
ч	щ	ц	ч
щ	ц	щ	ч

щ	=	
ч	=	
ц	=	

1. Прочитай загадку, запиши відгадку.

Коли я з **Н** — все спить, дрімає,
А з **П** — я хліб вам випікаю.

2. Із розсипанки склади рядки вірша.

Мороз діти щипає в сніжки.
Взимку ніс грають трішки.

Юлія Хандожинська

3. Прочитай загадку, уставляючи пропущені букви.

Вз_мк_ в б_л_м к_ж_шк_

П_х_дж_є по л_жк_

Л_б_ть з в_тр_м р_зм_вл_т_

Все н_вк_л_ з_с_в_т_.

Юлія Хандожинська

4. Прочитай, устав потрібні слова.

гвіздок

жодне

кмітливі

Що для чого треба

Щоб город перекопати,

Треба взяти нам _____.

Щоб забить в стіну гвіздок,

Треба мати _____.

Щоби дрова нарубати,

Треба нам _____ мати.

А без чого жодне діло

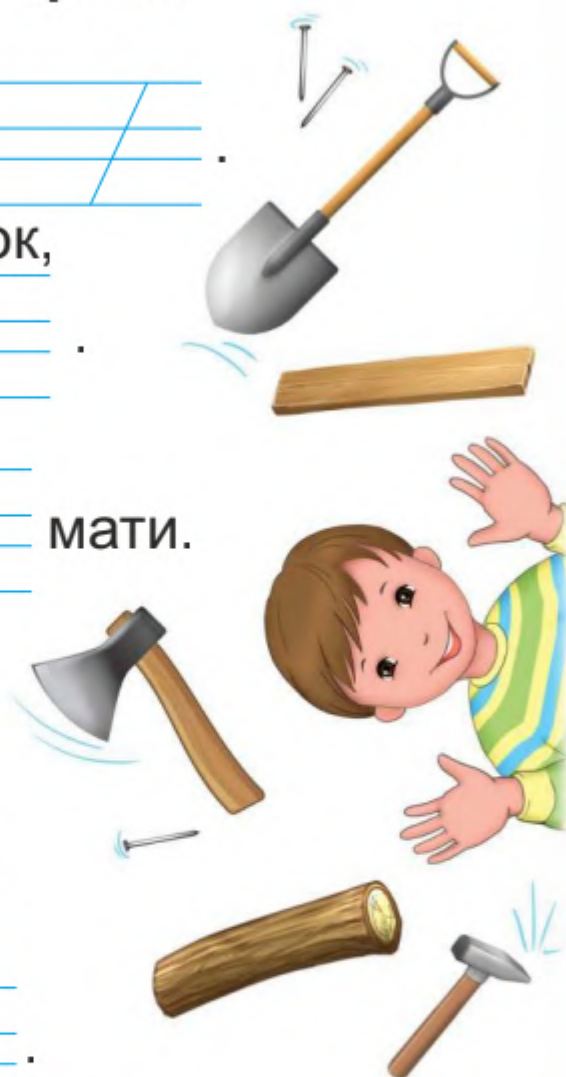
Не кипіло, не горіло?

Без кмітливих і робочих,

До усяких справ охочих,

Здібних до усіх наук,

двох моїх умілих _____.

Галина Малик

* Без чого не можна виконати жодну роботу?

** Визнач, що для чого потрібно.

Установи відповідність.

Якогога швидше знайди й закресли всі букви **У**.

ЧІЧЇУЧЩУУЦЙЙЇУШІУУЇЩУ
ІУУЇЙШУУУІШШЇУЩУУЇУЧУЇ
УЧЇУЩУІЧУЇУЩУІУЩЩЧУЇУ

1. Склади й запиши «асоціативний куц».

квітуча

Україна

2. Прочитай вірш. Зверни увагу на перші букви кожного рядка. Склади з них слово й запиши.

* * *

У нас красивий, гарний край:

Квіти, море, річка, гай!

Рідне все: поля, діброви,

А сади які чудові!

Їх краса — це білий цвіт...

Ненька наша, Україна,

Адже ти для нас єдина!

Дмитро Гонтар

3. Прочитай.

вершина

пам'ятник

знаменита

Гори

В Україні є гори Карпати.
Найвища вершина Карпат —
Говерла. Її знають усі українці.

Знаменита в Україні ще
Тарасова гора в Каневі. На ній
поховано українського поета
Тараса Шевченка.

На Володимирській горі в
Києві стоїть пам'ятник князеві
Володимиру.

Ой високі наші гори!..
А як глянеш на долину,
Видно поле, наче море,
І всю Україну.

За Дмитром Чередниченком

* Про які гори йдеться в тексті?

** Що ти можеш розповісти про них?

Продовж рядок.

1. Утвори й прочитай слова.

сні	вен	кле	ня
чо	ння	не	ни
пі	жок	ня	ні
зна	сня	пів	бо

2. Прочитай казку.

хвіртка

скринька

набридло

Хто вміє читати

Витяг вітер газету з поштової скриньки і поніс, поніс. Кинув газету на кущ.

— Читай,— каже.

А кущ — нічого.

— Читай, кажу,— сіпає вітер гілля.

А кущ ніби й не чув.

Набридло вітрові, вихопив він газету й поніс далі.

Дає хвіртці:
 — На, читай.
 Хвіртка рипнула: «Не вмію».
 Образився вітер, засумував.
 Аж тут іде першокласник.
 Підняв газету і читає.

А вітер аж стих — так
 заслухався. І кущ заслухався. І
 хвіртка.

Лідія Повх

 Чому вітер, кущ і хвіртка стихли й заслухалися?

 Обведи зображення предмета,
 звідки вітер витяг газету.

 Віднови послідовність подій,
 поставивши цифри (1, 2, 3).

 Прочитай прислів'я. Чи підходить воно до тексту?
 Доведи свою думку.

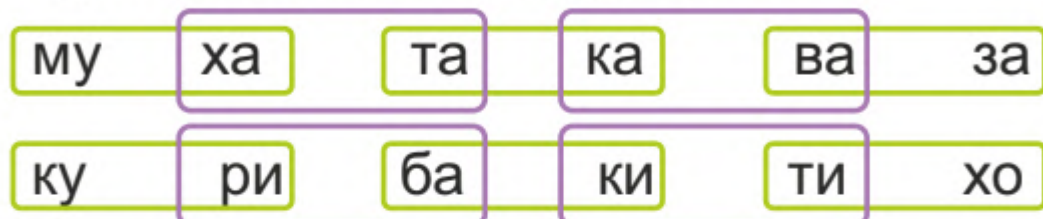
Не кажи — не вмію, а кажи —
 навчуся!

Знайди й обведи дві однакові собачки.

1. Склади читаймо, слова складаймо.

2. Склади й запиши «асоціативний куц».

розповідає

3. Відгадай загадку, запиши слово-відгадку.

Всім про все вона розкаже

І малюночки покаже.

Усіх розуму навчить,

Хоч сама завжди мовчить.

4. Прочитай.

книжковечір книжкотиша дише

Книжковечір

Книжка в тата,
книжка в мами,
книжка в мене і в Світлани,
з книжкою малий Тарас —
книжковечір нині в нас.
Книжковечір, книжкотиша,
тільки чути: песик дише
й сумно дивиться з-під ліжка,
бо йому немає книжки.

Наталка Поклад

- * Чому песик був сумний?
- ** Як ти вважаєш, чи любить ця сім'я читати книги?
Доведи свою думку.
- ** Які улюблені книги твоєї сім'ї?
- ** Розшифруй прислів'я, запиши і прочитай. Як ти його розумієш.

6 3 1 5 2 4
жить. як книга світі вчить, на

К

Знайди й обведи дві однакові пташки.

1. Прочитай вірш. Зверни увагу на перші букви кожного рядка. Склади з них слово й запиши.

Хто вона?

Лиха зима сховається,
А сонечко прогляне,
Сніжок води злякається,
Тихенько тануть стане,—
І здалеку бистресенько
Вона до нас прибуде,
Кому-кому любесенько,
А дітям більше буде.

Леонід Глібов

2. Прочитай.

рівчаки

метушаться

клопітливі

щомить

пригріва

не буду займать

Ластівки

Пригріва весняне сонце. В рівчаках біжать струмки.

Метушаться за віконцем клопітливі ластівки.
Вже останній сніг розтанув.
Тепло. Весело. Весна!..

Яся встане вранці-рано та
відразу — до вікна:

— Чом це, мамо, пташенята
до вікна летять щомить? Це вони до мене в
хату, мабуть, хочуть залетіть? Відчини віконце,
мамо, хай вони сюди летять! Я дивитимусь,
руками я не буду їх займать!

Підлетіли. Відлетіли. Тільки крильця — блим
та блим!

— Це вони будують вміло для своїм маляток
дім.

Наталя Забіла

- * Чому Яся з самого ранку підбігла до вікна?
- * Чим займалися ластівки?
- ** Допоможи ластівці відшукати шлях до гніздечка.
Прочитай прислів'я. Як ти його розумієш?

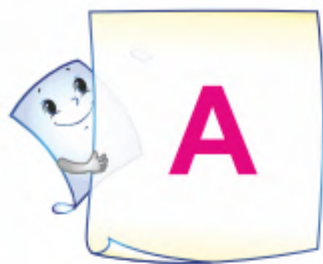
починає,
Ластівка а весну кінчає.

3. Виконай цікаве завдання.

<http://surl.li/ecpcq>

Знайди й обведи зображення предметів,
у назвах яких є звук [а].

1. Прочитай вірш.

чорнолапо

дотемна

зимонька

Кіт, зима і весна

Іде кіт через лід
Чорнолапо на обід.
Коли чує він — Зима
Його біла підзива:
Ти чого йдеш через лід
І лишаєш чорний слід?
Бо я чорний,— каже кіт,—
Я лишаю чорний слід,
Коли ж біла ти сама,
То білій тут дотемна! —
І пішов кіт через лід
Чорнолапо на обід.
Стала зимонька сумна:
За котом ішла Весна!

Микола Вінграновський

- * Як звали кота? Як ти вважаєш, чому саме так?
- ** Хто покликав його до себе? Познач ☒ правильну відповідь.

☐ осінь

☐ зима

☐ весна

- ** Чому зимонька стала сумна?

2. Прочитай.

Надійшла весна прекрасна

Надійшла весна прекрасна,
многоцвітна, тепла, ясна,
наче дівчина в вінку.
Зацвіли луги, діброви,
повно гомону, розмови
і пісень в чагарнику.

Іван Франко

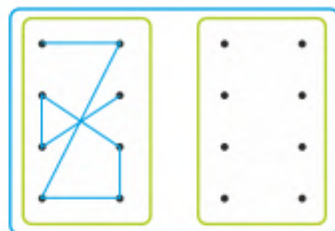
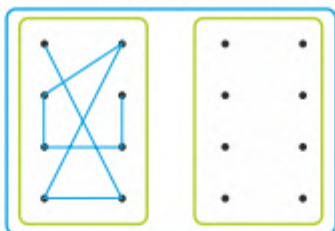

- * З ким порівнюється весна?
- * Які зміни відбулися в природі з приходом весни?
- ** Вибери і обведи ті ознаки, за допомогою яких поет описує весну. Добери і запиши свою.

тепла многоцвітна ясна
прекрасна холодна біла кольорова

Скопіюй фігури.

1. Прочитай слова.

ґава

ґанок

ґрунт

ґуля

ґедзь

ґвалт

2. Прочитай казку.

Безконечна казочка

ґаздували баран та вівця,
Накосили вони стіжок сінця, —
А я знов почну з кінця:
ґаздували баран та вівця...
(І так далі, поки не докучить).

За Оленою Пчілкою

Це цікаво

Безконечники — це віршики, тексти, пісеньки, які можна повторювати багато разів.

3. Прочитай казку.

хлопчикова

нявчала

бубонів

Хатка, у якій ніхто не спить

Над хлопчиковою кімнатою жив песик, який цілу ніч гавкав, і хлопчик не міг заснути.

Над песиком жила киця, яка цілу ніч нявчала, і песик не міг заснути.

Над кицею жила сіра мишка, яка цілу ніч гризла дірку в підлозі, і киця не могла заснути.

А над сірою мишкою був залізний дах, по якому щоночі бубонів дощик, і мишка не могла заснути.

Ось така це була хатка, в якій ніхто вночі не спав.

Бо: над кімнатою хлопчика жив песик ... *(і знову все спочатку)*

Ярослав Павлюк

* Чому в цій хатці ніхто не спав?

** Хто що робив? Установи відповідність.

гавкав

бубонів

не спав

нявчала

гризла
дірку

Порахуй і запиши кількість букв у клітинках.

Г	П	Г	Г
П	Г	П	Г
Г	Г	П	Г

Г	=	
П	=	
Г	=	

1. Прочитай.

МОЛОТИТИ

ВРУБАЙ

НІЖЕНЬКИ

Грицю, Грицю

(Українська народна пісня)

- Грицю, Грицю, до роботи!
- В мене порвані чоботи...
- Грицю, Грицю, до телят!
- В мене ніженьки болять...
- Грицю, Грицю, молотити!
- Я не здужаю робити...
- Грицю, Грицю, врубай дров!
- Я сьогодні не здоров...
- Грицю, Грицю, печи хліб!
- Кахи, кахи! Щось охрип...
- Грицю, Грицю, іди їсти!
- Ой, чекайте! Де б тут сісти?

Як Гриць проводить свій час?

Що він відмовляється робити, що ні?

2. Перейди за QR-кодом або покликанням <http://surl.li/ecpcu> й прослухай народну пісню «Грицю, Грицю». Який настрій цієї пісні?

3. Розгадай ребуси, утворені слова запиши, і ти дізнаєшся назви героїв шотландської народної пісеньки.

4. Прочитай.

Мишка

(Шотландська народна пісенька)

Жила собі на світі Мус —
Манюня мишка Мусі,
І жив на світі Круглий Сир,
І котик Пусі-Вусі.

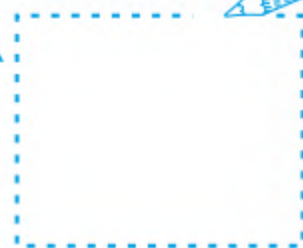

Сказала мишка:
— Пане Сир,
Зайдіть до мишки Мусі.
Я б і сама до вас зайшла,
Якби не Пусі-Вусі.

- * Чому Мусі запрошувала до себе в гості Пана Сира?
** Кого вона боялася? Чому?

Намалюй.

1. Утвори й прочитай слова.

ту	лень	ко	ба
те	ман	тру	ва
тю	лант	ни	тик
та	атр	тра	тки

2. Пронумеруй рядки. Прочитай вірш.

- ☐ Котики вербові
 - ☐ Сонце по діброві
 - ☐ Жмурять жовті вічка.
 - ☐ Ходить, як лисичка,
- Анатолій Камінчук*

3. Прочитай казку.

сріблясті з'явилися розхитувалися

Котики

Котики, що з'явилися ранньої весни на Вербі, мріяли зустрітися з Котиками, які жили у людей.

І одного разу Вербовим Котикам пощастило. На берег річки прибігло біле Пухнасте Кошеня.

— Ой, які гарні Котики народились! — зраділо Кошеня. — Я хочу дружити з вами!

— Ми згодні! — закивали сріблясті Котики на вербових гілочках.

І Пухнастий Котик тепер щоразу бігав до річки. Грався з Вербовими Котиками. Він високо підстрибував і легенько гладив їх м'якою лапкою. А Вербові Котики розхитувалися під вітром. І всім було добре.

За Юрієм Ярмишем

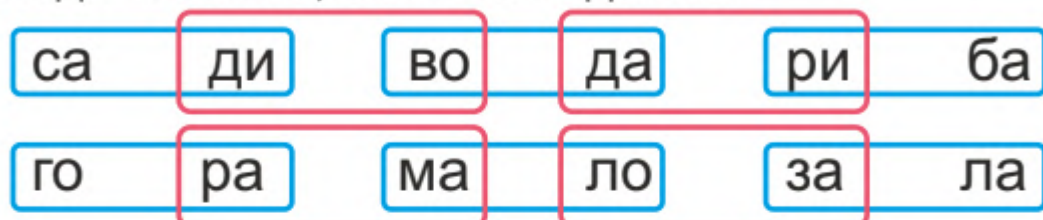
- Де Пухнасте Кошеня зустрілося з Вербовими Котиками?
- Чому вони стали справжніми друзями?
- Про що мріяли Вербові Котики? Познач ☒ правильну відповідь.
- ☐ Швидше вирости.
- ☐ Зустрітися з справжніми котиками.

Продовж рядок.

1. Склади читаймо, слова складаймо.

2. Склади і запиши асоціативний куш.

3. Прочитай.

знесла

отакенне

вранці

підстрибнуло

Яєчко золоте, та не те

Жили собі дід та баба. Була в них Курочка Ряба. Знесла вона яйце. Не просте, а золоте!

Дід бив-бив — не розбив. Баба била-била — не розбила. Мишка бігла, хвостиком зачепила, яйце впало ... і покотилося до лісу.

Зустріла яйце Лисичка, схопила і до своєї хатки понесла. Думає: «Виведу з нього отакенне курчатко! Ото вже наїмся».

— Цілу ніч Лисичка над яєчком сиділа. А вранці яйце впало і розбилося. А з нього викотилося сонечко і підстрибнуло аж до неба.

Не віриш? Визирни у віконце, весняне сонечко й досі там.

Наталка Завальська

* Що сталося з яйцем після того, як мишка зачепила його хвостиком?

** Обведи зображення тваринки, яка зустріла яйце в лісі.

** Що викотилося з яйця, коли воно розбилося? Познач ☒ правильну відповідь.

☐ маленьке курчатко

☐ весняне сонечко

4. Перейди за QR-кодом і переглянь мультфільм «Курочка Ряба». Чим ці казки схожі, а чим відрізняються?

<http://surl.li/ecpcx>

** Придумай своє продовження казки.

Якогога швидше знайди й закресли всі букви **Ю**.

Ю Я О Т Ю О Я Ю Т Ю Ю Г Я О Ю П Ю
Т Ю Л Ю М О Ю К Ю Ю К Я Ю О Ю О Ю
О Т Я Ю Ю А Ю К О Н Ю Ю П Ю Ю О Я

1. Склади й запиши слова, і ти дізнаєшся назви птахів, які весною повертаються з теплих країв.

к ш а п

л е к а е л

л я з у з о

в е й л о с о

2. Виконай цікаве завдання.

<http://surl.li/ecpcq>

3. Прочитай.

мати-й-мачуха

топтати

в обхід

Я із песиком гуляю

Я із песиком гуляю,
Біжимо удвох до гаю.
Нині там веселий квітень
Всім дарує перші квіти.

Он підняв голівку ніжну
На галявині підсніжник,

Перший пролісок синіє,
Мати-й-мачуха жовтіє.
Я хотів Дружку сказати,
Що не слід квітки топтати,
Та дивлюся: мій Дружок
Не підходить до квіток.

Обережно ходить в гаї,
Там, де квіти розцвітають.
Хоч і пес, а йде в обхід,
Бо красу топтать не слід.

Марія Бабенко

- * Коли хлопчик із песиком завітали до гаю?
- ** Обведи зображення квітів, які вони побачили там.

- ** Доведи, що Дружок і хлопчик дбають про природу.
Прочитай вислів.

Юний друже, бережи природу!

- * Як про природу дбаєш ти?
- У першій строфі вірша знайди й обведи слова, у яких звуків більше, ніж букв.

Допоможи фотографу знайти
дорогу до собачки і зробити світлину.

1. Склади й запиши слова.

к Т и Ф р у

ф і р з е

ф р а ш

2. Прочитай.

сквер

зітхаю

потайком

Дитяча мрія

Ходить пані по садку,
Тягне пса на повідку.
Я ж собі зітхаю марно:
Як тій пані жити гарно!
Правда?

Як я хочу теж такого,
Хай би навіть і малого,
Хай би куцого, рудого
Песика!

Міг би бути фокстер'єром —
Ми б із ним гуляли сквером.
Або міг би бути коллі —
Всі би заздрили у школі.

Міг би бути чау-чау —
Ми б із ним попили чаю.
І скажу вам потайком:
Міг би бути й хом'яком...
Правда?

Данута Вавілов

(Із польської переклала Ірина Кононенко)

* Про що мріяв хлопчик?

** Установи відповідність, що б робив хлопчик із кожною породою собак. З'єднай стрілкою.

З фокстер'єром

заздрили б у школі

з коллі

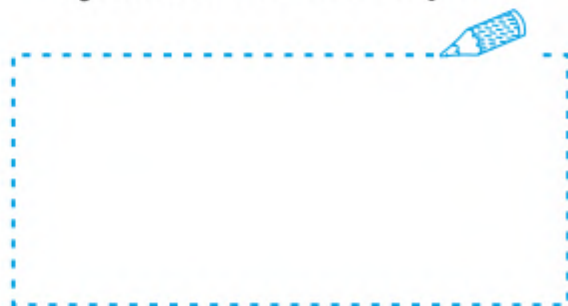
попили б чаю

з чау-чау

гуляли б сквером

** А яку домашню тваринку
маєш ти або мрієш мати?
Розкажи про неї та намалюй.

Продовж рядок.

1. Прочитай у різному темпі.

Сон — сонце
вік — віконце
сини — синиця

столи — столиця
пара — парашут
марш — маршрут

2. Розгадай загадку, запиши слово-відгадку.

Сонечко в траві зійшло,
Усміхнулось, розцвіло,
Потім стало біле-біле
І за вітром полетіло.

3. Прочитай казку.

сіроманець
вражено

натомість
вмить

залоскотало
спурхнула

Сонечка і Вовчик

Маленький сірий Вовчик любляв гратися
на просторій галявині. На ній росла сила-

силенна яскравих жовтих квітів, схожих на маленькі сяючі сонечка.

Одного разу Вовчик побачив, що сонечка зникли. Не залишилося жодного. Натомість із трави визирали білі круглі квіти.

— Як же вони встигли вирости за ніч?! — вражено подумав Вовчик.

Він торкнувся квітки лапкою, потім понюхав її. Враз у сіроманця залоскотало в носі — й він голосно чхнув. Що тут скоїлось! З білої квітки вмить спурхнула хмара пушинок, які весело кружляли в повітрі.

— Оце так розвага! — зрадив Вовчик.

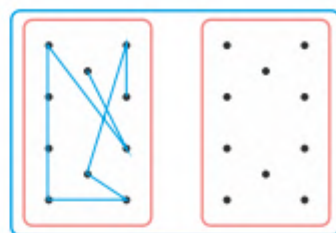
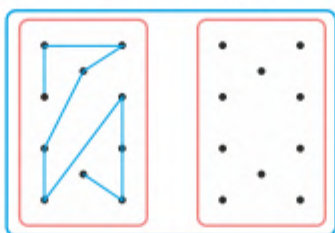
За Анною Рибалкою

- * Що здивувало Вовчика?
- * Про які квіти йдеться в цій казці?
- ** Які ще весняні квіти ти знаєш? Запиши їхні назви.

--	--	--	--	--	--	--	--

Скопіюй фігури.

1. Прочитай казку.

ячмінь

шкоринка

подобається

пшеничне

пухенький

неповторний

Три колобки

Жили собі три братики, три колобки.

Перший колобок був випечений із пшеничного борошна. Другий — з ячмінного. А третій — із житнього. Тому їх так і називали: Пшеничник, Ячник і Житник.

Жили вони весело і дружно.

Аж одного разу Пшеничник сказав:

— Я серед вас найкращий.

Бачите, який я біленький та пухенький.

— Ми за тебе теж не гірші, — гаряче заперечалися Ячник і Житник.

Вирішили брати: хай їх розсудить мудрий дідуньо Коровай.

— Кожен із вас неповторний. Одним подобається біленький та пухенький Пшеничник. Другим — із золотавою шкоринкою Ячник. Третім — до вподоби богатирської сили Житник. Отож ідіть з миром і живіть весело та дружно, — сказав Коровай.

Брати-колобки повернулися додому і вже більше ніколи не сварилися.

За Андрієм Кендзерським

* Чому засперечалися брати-колобки?

** З якого борошна був випечений кожний колобок?
Установи відповідність.

Пшеничник

Ячник

Житник

житньої

ячмінної

пшеничної

** До кого звернулися колобки за порадою? Познач ☒ правильну відповідь.

☐ до дідуня Короваю

☐ до бабуні Булочки

Як розсудив дідуньо братів?

2. Роз'єднай слова, запиши й прочитай приказку. Як ти розумієш її зміст?

Хлібдорожчийвідзолота.

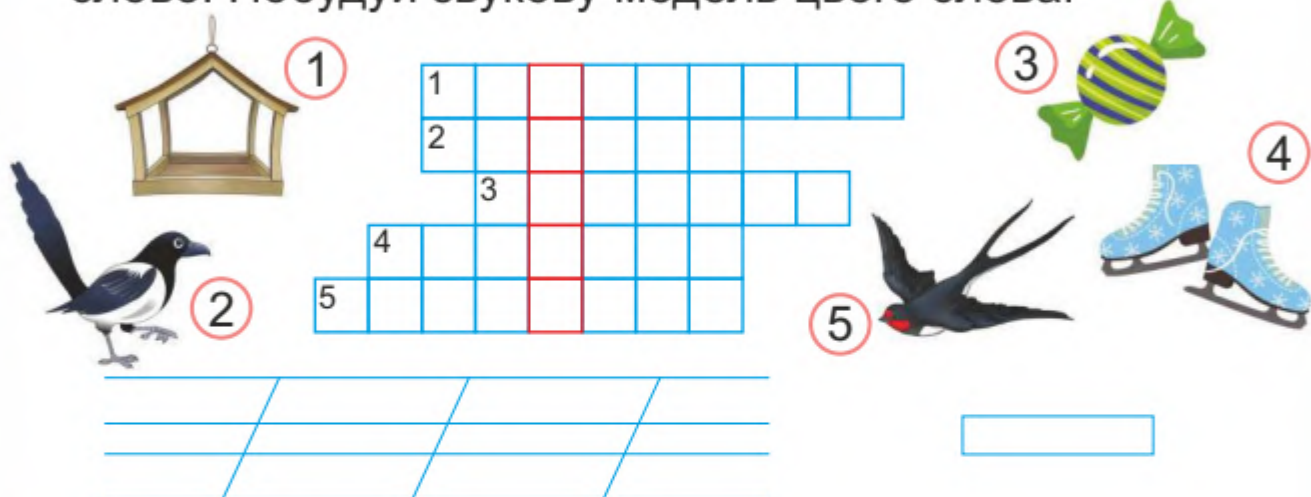

Зафарбуй фігури у відповідний колір.

1. Розгадай кросворд. Прочитай і запиши утворене слово. Побудуй звукову модель цього слова.

2. Прочитай вірш.

вистрибцем
перекинувшись
забирайся

вертаючись
підвестися
стрівся

Друзі

На стежині під ліском
Стрівся песик із жуком.
Жук наставив гострі роги:
«Забирайся геть з дороги!»

Песик відступив убік
 Й далі вистрибцем побіг.
 Та, вертаючись додому,
 Він жука зустрів там знову.
 Той лежав серед стежини,
 Перекинувшись на спину,
 Підвестися сам не міг
 І благав, щоб хтось поміг.
 Песик не тримав образи,
 Допоміг жуку відразу.

І тепер у всій окрузі
 Це найкращі в світі

Наталя Хуртак

* Яким був жук спочатку, а яким песик?

* Чому песик із жуком подружилися?

** Обведи зображення тварини,
 яку зустрів песик.

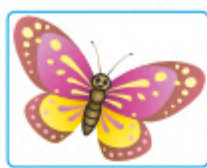
 Допоможи жукові прочитати приказку. Запиши її.

пізнається в справжній біді. друг

** Подумай і скажи, яким має бути справжній друг?

Знайди й обведи два однакові метелики.

1. Розгадай загадку, напиши відгадку.

З С — коситиме травичку

В полі, в лузі, біля річки.

С на **З** змініть, малята,

Стане вмить вона рогата.

2. Прочитай казку.

відзначати

завзято

здоровенна

Зайчикові вуха

Колись звірі жили дружно і завжди вітали один одного з днем народження. Якось вітали зайчика. Подарували йому смачну морквину і здоровенну капустину. Потім посмикали за вуха, бажаючи всіляких гараздів. Тоді вуха в зайчика були ще зовсім маленькими. Свято іменинникові дуже сподобалось, і зайчик

пошкодував, що день
народження лише раз на рік.

Лисичка запропонувала:

— А чому б тобі не
святкувати двічі на рік?

Перший раз — коли
народився, а вдруге — коли
міняєш сірий кожушок на
білий?

Відтоді зайчик став відзначати свій день
народження навесні й восени. А його друзі
щоразу так завзято смикали іменинника за
вуха, що ті стали довгими-предовгими.

За Людмилою Панченко

❖ Хто запропонував зайчикові відзначати день
народження двічі на рік? Познач ☒ правильну
відповідь.

☐ вовчик

☐ лисичка

☐ ведмедик

❖ Обведи зображення
зайчикових подарунків.

❖ Чому зайчикові вуха стали довгими-предовгими?

Знайди й обведи зображення предметів, у назвах яких є звук [p].

1. Із зазначених букв склади слова, запиши їх, і ти дізнаєшся героїв казки.

1 2

1 2

3 4 5

3

2 1 4

1 2 6

2. Прочитай казку.

притулився стрепенулись обілляли

Ромашка і Метелик

Ромашка стояла по коліна в густій траві. Аж ось вона побачила великого строкатого Метелика, який повільно летів до неї.

— Рятуй! — вигукнув Метелик. — Ось-ось упаду.

Квітка нахилилася і підхопила Метелика. Він притулився до її жовтого ока і завмер.

— Грійся на здоров'я. Що ж трапилося з

тобою?

— Надумав біля дзвіночків політати, а вони саме в росі купалися. Стрепенулись і обілляли мене з голови до лапок. А з мокрими крильцями не політаєш.

Коли Метелик відчув, що крильця висохли, знявся і полетів.

— Ромашко, ти гарна й добра, і я хочу віддячити тобі за допомогу.

Метелик змахнув крильцями і почав танцювати, а всі милувалися цим дивом.

Марія Пономаренко

* Як Ромашка врятувала Метелика?

* Чим він віддячив Ромашці?

** Чому крильця Метелика стали мокрими? Познач ☒ правильну відповідь.

☐ Бо він потрапив під дощ.

☐ Бо дзвіночки обілляли його краплинками роси.

Порахуй і запиши кількість букв у клітинках.

В	Р	З	З
З	В	Р	В
З	Р	В	В

В	=	
Р	=	
З	=	

1. Прочитай вірш.

духмяна

уділи

розквітне

Великдень

На столі — духмяна паска,
А круг неї — писанки.

Уділи нам, Боже, ласки

На всі дні, на всі віки!

Немала у нас родина,

Та молитва всіх єдина:

Хай розквітне Україна,

Як в погожі дні весна.

Платон Воронько

* До якого свята готується родина?

** За що молиться кожна українська родина?

2. Прочитай вірш.

Великдень

Розмалюю писанку,

Розмалюю,

Гривастого коника
Намалюю.

Розмалюю писанку,
Розмалюю,
Соловейка-любчика
Намалюю.

А сопілка буде грати,
Соловейко щебетати,
А гривастий кониченько —
Славно танцювати.

Дмитро Чередниченко

* Які народні символи зобразила дитина на своїй писанці?

* Чи вмієш ти розписувати писанки?

** Розглянь різні види писанок. Створи свою.

крашанка

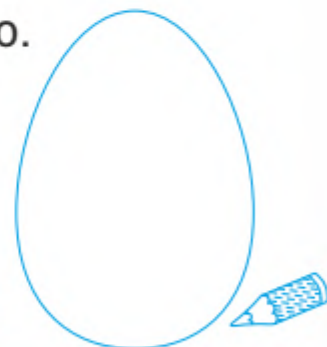
крапанка

дряпанка

писанка

Це цікаво

Музей «Писанка» — єдиний у світі музей писанки, або писанкового розпису, в місті Коломия Івано-Франківської області.

Якогога швидше знайди й закресли
всі букви **Б**.

В Б Р Б А Б О Б Б Ж Б В Б Х Б О Б І Б
Ї Б И Б Б В Б И Б І Б С Б Є Б Б С Ф Я
Б А Б У К Б Т В А О Б Ж З Е Б Є С А

1. Прочитай вірш.

скаче

величальним

кроком-ходом

Гаївка

По м'яких вишневих гілках
скаче сонечко, мов білка, —
весняна пора!

Біля церкви кроком-ходом,
величальним хороводом
ходить дітвора.

Що не голос — то сопілка,
що не пісня — то гаївка,
великодній спів.

Марія Хоросницька

★ Подумай і скажи, коли виконують
гаївки?

2. Перейди за покликаннями або
QR-кодами й послухай гаївки та

★★ веснянки. Яке свято прославляється
в них?

<http://surl.li/edksn>

<http://surl.li/edktd>

<http://surl.li/edksv>

3. Прочитай вірші.

проводжати вродиться пашниця

Благослови, мати

Благослови, мати,
Весну закликати!
Весну закликати,
Зиму проводжати!
Зимонька в візочку,
Літечко в човничку.

Веснянка

Ой весна, весна — днем красна,
Що ж ти, весно, принесла?
— Принесла я вам літечко,
Ще й рожевую квіточку,
Хай вродиться житечко,
Ще й озимая пшениця
І усякая пашниця.

❖❖ Які ще веснянки та гаївки ти знаєш?

2. Попрацюйте в групах. Розучіть і виконайте одну веснянку або гаївку.

Знайди два однакові дельфіни.

1. Прочитай текст.

підкова

метушився

бризки

видряпався

рівчак

заждалася

тріска

хутко

Після дощу

Дощ відшумів. Над селом барвистою підковкою прогнулася веселка.

Андрійко чекав цієї миті. Вибіг на Тополину вулицю і залопотів по калюжах. Тільки бризки, ніби іскри, вилітають з-під босих ніг.

Біля рівчака хлопчик спинився. Побачив тріску, що гойдалася на воді. На трісці, немов у човнику, плив маленький рудий жук. Тонкими вусами він торкав воду і злякано

метушився.

Андрійко обережно підштовхнув тріску до берега. Жук спритно видряпався на найближчий листок і хутко зник у траві.

— Біжи, біжи,— усміхнувся хлопчик.— Твоя мама, напевне, уже зачекалася тебе вдома.

І стало Андрійкові так хороше, наче він допоміг своєму найкращому другу.

Володимир Сенцовський

* Що з'явилося на небі після дощу?

** Обведи зображення комахи, яку побачив Андрійко.

** Що зробив хлопчик, побачивши жука? Познач ☒ правильну відповідь.

☐ Підштовхнув тріску до берега.

☐ Почав кидати в жука камінням.

* Чому Андрійкові стало на душі хороше?

2. Виконай цікаве завдання.

<http://surl.li/ecpda>

Зафарбуй фігури у відповідний колір.

1. Прочитай слова. Швидко назви колір слів. Підкресли кольори веселки.

червоний

зелений

білий

фіолетовий

оранжевий

синій

голубий

жовтий

2. Прочитай текст.

сонлива

гомінкі

вихорці

в'юнкі

Про найкращих

Найкращі пташенята

В сонливої сови.

Найкращі травенята

В шумливої трави.

У вітра — найспритніші

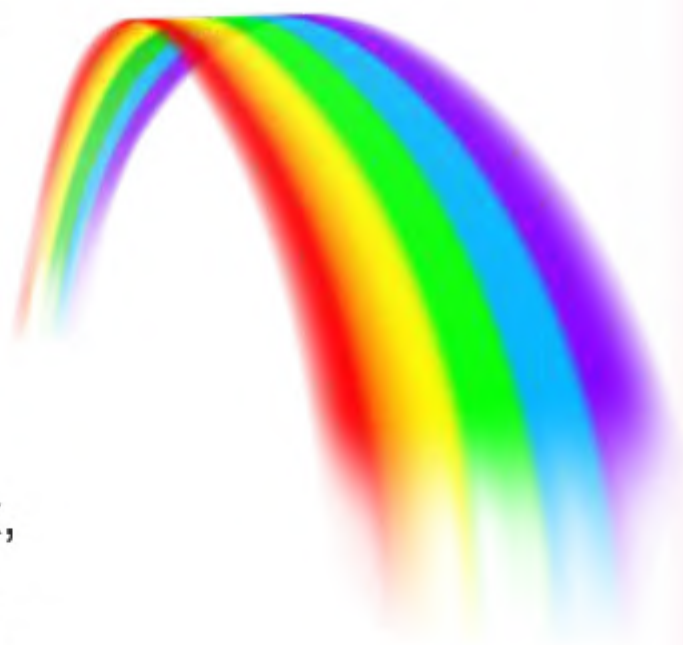
Веселі вихорці.

У сонця — найясніші

Гарячі промінці.

У річки голубої —
Струмочки гомінкі.
В дороги степової —
Стежиночки в'юнкі.
Лиш райдуга у небі
Не вихваля синів —
Такі вони у неї,
Що не потрібно слів:
Аж сім найяскравіших,
Аж сім найвеселіших,
Аж сім найкрасивіших
На світі кольорів!

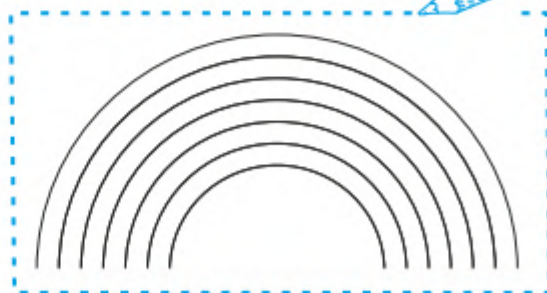
Тамара Коломієць

- * Чому райдуга не вихваляла своїх синів?
* Скільки їх у неї було? Обведи відповідну цифру.

6 7 8

- ** Розфарбуй веселку. Запам'ятати послідовність кольорів тобі допоможе веселий віршик.

Чапля осінь жде
завзято, буде сани
фарбувати.

3. Виконай цікаве завдання.

<http://surl.li/ecpdd>

Знайди, обведи та зафарбуй предмети, зображені на малюнку.

1. Утвори «павутинку» до слова травень, дібравши відповідні ознаки. Добери й запиши «свою» ознаку.

ЗОЛОТИЙ чудовий холодний
квітучий теплий співучий
барвистий сніжний

травень (який?)

2. Прочитай текст.

влаштовують з'являються подобаються

Травень

— Я люблю травень, бо він на квіти багатий,
— сказала дівчинка.

— Я люблю його за співи птахів, —
промовив хлопчик.

— Травень тому так і називають, що він на
трави щедрий, — мукнула корова.

— Головне, що в цей час бджоли починають
зносити до вуликів мед, — додало ведмежа.

— І мені з каченятами є
чим у ставку поласувати, —
підхопила качка.

— А які чудові концерти
влаштовують жаби, — сказала чапля.

— Травень — найкращий місяць року, бо в
мене з'являються пташенята! — защебетала
ластівка.

— А я люблю травневий дощ, бо тоді всі
про мене згадують! — вигукнула парасолька.

А тобі, друже, чим подобається травень?

Лідія Андрієць

✪✪ Хто за що любить травень? Установи відповідність.

✪✪ А за що любиш травень ти? Продовж речення.

Я люблю травень, бо

--	--	--	--	--	--	--	--

Прочитай.

Батьківщина

Моя рідна Батьківщина
Має назву Україна.
В мене й нація своя —
Українець в мамі я.
Є у мене й рідна мова,
Де вкраїнське кожне слово.

Олексій Довгий

Що ти знаєш про державні символи? Розкажи.

Прочитай текст.

Що таке Батьківщина?

Сьогодні на уроці письма першокласники писали слово Батьківщина.

— А що таке Батьківщина? —
запитала вчителька.

Першою підняла руку Галинка.

— Батьківщина — це мій дім,
вулиця, рідна школа.

— Батьківщина — це моє село й поле за
селом, і ліс, — додав Сергійко.

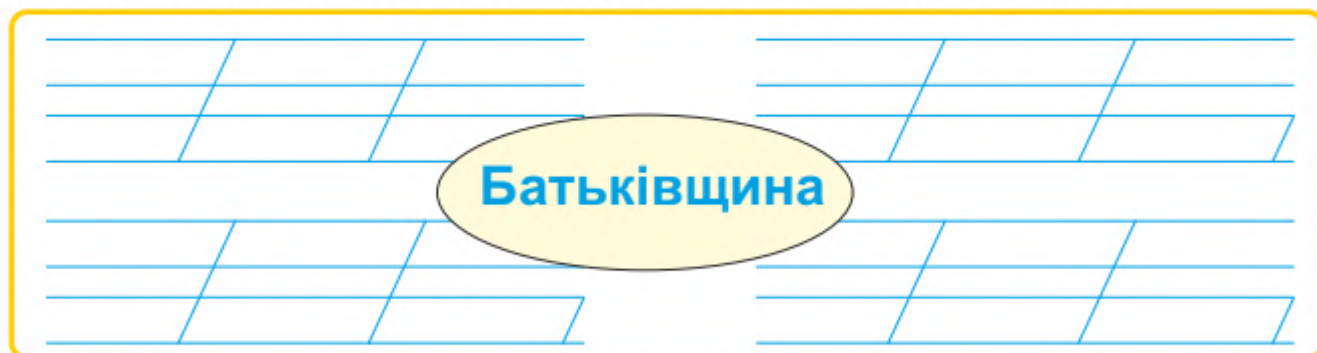

— Батьківщина — це мої татко і матуся, дідусь і бабуся, — сказала Тетянка.

— Так, діти, правильно, — усміхнулася вчителька. — Батьківщина — це поля й луки, моря і річки, гори й долини, міста та села. І, звичайно, Батьківщина — це мама і тато. І всі рідні, весь народ. Батьківщина — це земля, на якій ти народився, на якій живеш, навчаєшся, працюєш. А зветься наша Батьківщина Україною.

За Марією Бабенко

- Як розуміли значення слова **Батьківщина** діти?
- А що для тебе означає це слово?
- Склади «асоціативний кущ» зі словом **Батьківщина**. Випиши слова з тексту або добери самостійно.

Перейди за QR-кодом або покликанням <http://surl.li/ecpdk> і подивися мультфільм «Слово української дитини». Поділися враженнями з друзями.

Прочитай вірш.

Українська мова

Українська мова —
Мова особлива:
Майже кожне слово
В ній — до співу!

Будемо ж любити,
Будемо вивчати.
Нашу мову, діти,
Будем добре знати.

Людмила Коваль

- * Чим особлива українська мова?
- ** До чого закликає дітей авторка вірша?
- ** Випиши з тексту двоскладові слова, визнач у них наголос.

Прочитай вірш.

Матусин заповіт

Раз казала мені мати:
«Можеш мов багато знати,
Кожну мову шанувати,
Та одну із мов усіх
Щоб у серці ти зберіг».
В серці ніжну і погідну
Збережу я мову рідну!

Марія Хоросницька

Про що говорила мама своїй дитині?

Розгадай ребуси, утворені слова запиши. Поділи їх на склади, визнач наголос.

**Багатство усної народної творчості.
Загадки, мирилки, заклички, прислів'я**

Відгадай загадки. Запиши слова-відгадки, поділяючи їх для переносу.

- Рано-вранці прокидається, устає.
Розсипає скрізь проміннячко своє.
Огляда природоньку, зігріва,
А надвечір спатоньки знов ляга.

- По синьому морю срібний човник пливе.
- Кольори всі зібрала
І півколом у небі стала.

Склади цеглинки лего за номерами та прочитай прислів'я. Запиши його, у словах визнач наголос.

тримай. 6

а 3

міцно 5

знайдеш — 4

шукай, 2

Друга 1

Прочитай мирилки. Вивчи напам'ять.

Дві подружечки зажурилися,
Дві подружечки посварилися.
Тобі яблучко, мені грушечка —
Не сварімося, моя душечко.
Тобі яблучко, мені зернятко —
Не сварімося, моє серденько.

Прочитай закличку.

Як почнуть хмарки набігати, дівтора, упіймавши сонечко (божу корівку), промовляє. Якщо комашка полетить — буде сонячно, ні — хмарно.

Корівко, корівко,
Дай мені сиру,
Дай мені масла!
Я тебе, корівко,
Ціле літо пасла.

Відшукай та обведи заховані слова.

м	ч	п	р	и	с	л	і	в'	я	й	я
з	а	г	а	д	к	и	ж	ї	с	б	ю
в	н	є	щ	м	и	р	и	л	к	и	б
х	з	а	к	л	и	ч	к	и	ц	ш	м

Українські народні дитячі пісні та ігри

Прочитай українську народну дитячу пісню.

чеберяє

просо

Ой на горі жито

Ой на горі жито, сидить зайчик,

Він ніжками чеберяє.

Коли б такі ніжки мала,

То я б ними чеберяла,

Як той зайчик, як той зайчик.

Ой на горі гречка, сидить зайчик,

Він ніжками чеберяє.

Коли б такі ніжки мала,

То я б ними чеберяла,

Як той зайчик, як той зайчик.

Ой на горі просо, сидить зайчик,

Він ніжками чеберяє.

Коли б такі ніжки мала,

То я б ними чеберяла,

Як той зайчик, як той зайчик.

* Чим тебе зацікавила ця пісня?

** Підкресли в першій строфі букви, що позначають голосні звуки.

Перейди за QR-кодом або покликанням
<http://surl.li/ecpdo> і прослухай народну пісню
«Ой на горі жито». Який настрій цієї пісні?

Навчися співати пісню.

Прочитай українську народну гру.

Подільночка

Дівчатка роблять коло й співають.

«Подільночка» показує те, про що інші співають.

Десь тут була Подільночка,
Десь тут була молодесенька.
Тут вона впала, до землі припала,
Личка не вмивала, бо води не мала.

Ой устань, устань, Подільночко,
Ой устань, устань, молодесенька,
Вмий своє личко, личко біленьке,
Та візьмися в бочки, поскачи навскочки,
Біжи до Дунаю, бери ту, що скраю.

Розучи гру та пограйся з друзями.

Випиши з першої строфи вірша слова з буквою **о**.

Який звук вона позначає?

--	--	--	--	--	--	--	--

Українська народна казка «Вовк та козенята»

Прочитай вірш.

Казка — вигадка, всяк знає,
Але казка — дивина.
В ній усе не так буває,
І потрібна нам вона!

Нас вона навчає жити
І поради нам дає.
Все в ній вміє говорити,
І у казці — правда є.

Надія Красоткіна

Які казки ти знаєш?

Склади асоціативний куц зі словом **казка**.

КАЗКА

Розкодуй і прочитай прислів'я.

Казка

та

ній

повчальне

вигадка,

в

щось

розумій.

Прочитай початок казки.

повернеться
діточки

відімкніться
відчиніться

Вовк та козенята

Була собі коза. У неї було семеро козенят. Зробила вона собі хатинку в лісі. Кожного дня ходила коза в ліс за їжею. Сама піде, а діткам накаже замкнути хатинку і нікому дверей не відчиняти.

Повернеться коза, постукає різьками в двері й заспіває:

— Ой ви, діточки, козеняточка!
Відімкніться, відчиніться,
Ваша мати прийшла,
молока принесла.

Козенята почують матір і відімкнуть двері. Мати їх погодує і знову піде в ліс, а козенята міцно-преміцно замкнуть двері й чекають на матір.

Скільки козенят було в кози?

Яку пісеньку співала коза своїм діткам?

Прочитай.

Українська народна казка
«Вовк та козенята» (продовження)

Прочитай скоромовку.

На місточку скоромовка
Сіроманця стріла вовка.
Скоро мовить вовк почав,
Ледь язик не поламав,
А була ця скоромовка
Для Андрійка — не для вовка.

Прочитай продовження казки.

підслухав	відчиніться	відповідають
відімкніться	тонесеньким	повернулася

Вовк та козенята

Вовк підслухав, як коза співає.
Тільки коза пішла в ліс, а вовк
підбіг до хатинки і завив грубим
голосом:

— Ой ви, дітки, козенятка!
Відімкніться, відчиніться,
Ваша мати прийшла,

А козенята відповідають:
— Чуємо, чуємо, — та не
материн це голосок. Наша
матінка співає тонесеньким
голоском та й приказує не так.

Не відчинили козенята
вовкові. Постояв він, постукав
і пішов.

Повернулася коза додому і
похвалила діток за те, що вовкові дверей не
відчинили.

- * Як козенята здогадалися, що то була не їхня мати?
- * За що коза похвалила діток?
- ** Допиши пропущене слово.

Наша матінка співає
голоском та й приказує не так.

- *** Прочитай і запиши слова. Підкресли, хто зайвий.

ЗАКО КВОВ АКІЖ НЯКОТАЗЕ

Українська народна казка «Пан Коцький»

Прочитай початок казки.

зійшлися приходить роздобули

Пан Коцький

В одного чоловіка був кіт старий, що вже не здужав і мишей ловити. От хазяїн його взяв та й вивіз у ліс. Покинув його, а сам поїхав.

Коли це приходить до кота лисичка та й питає його: «Що ти таке?» А він каже: «Я — пан Коцький». Лисичка й каже: «Будь ти мені за чоловіка, а я тобі за жінку буду».

Він і погодився. Веде його лисичка до своєї хати — так уже йому годить: уловить де курочку, то сама не їсть, а йому принесе.

От якось зайчик побачив лисичку та й каже: — Лисичко-сестричко, прийду я до тебе в гості.

А вона йому:

— Є у мене пан Коцький, то він тебе розірве.

Заєць розказав про пана Коцького вовкові, ведмедеві, дикому кабанові.

Зійшлися вони до купи, стали думати, як би

побачити пана Коцького, — та й кажуть:

— А зготуймо обід!

І взялися міркувати, кому по що йти. Вовк каже: «Я піду по м'ясо, щоб було що в борщ».

Дикий кабан каже: «А я піду по буряки й картоплю».

Ведмідь: «А я меду принесу на закуску».

Заєць: «А я капусти».

От роздобули всього, почали обід варити. Як зварили, послали зайчика кликати на обід пана Коцького.

* З ким зустрівся пан Коцький у лісі?

** Який епізод казки зображено на ілюстрації? Прочитай.

** З'єднай, хто що приніс на обід.

мед

м'ясо

капуста

буряки і картопля

** Закресли в реченні «зайве».

Заєць розказав про пана Коцького їжакові, вовкові, білочці, лисичці, ведмедеві, дикому кабанові.

** Як могли розгортатися події далі?

Українська народна казка
«Пан Коцький» (продовження)

Прочитай продовження казки.

лисиччиної заривається схопиться

Пан Коцький

Прибіг заєць до лисиччиної нори. Коли це лисичка вибігає, дивиться, що зайчик стоїть на двох лапках біля хати, та й питає його:

— А чого ти прийшов?

Він і каже: «Просили вовк, ведмідь, дикий кабан і я прошу, щоб ти прийшла зі своїм паном Коцьким на обід».

А вона йому: «Я з ним прийду, але ви поховайтесь, бо він вас розірве».

Прибігає зайчик назад та й хвалиться:

— Ховайтесь, казала лисичка, бо він як прийде, то розірве нас.

Вони й почали ховатися: ведмідь лізе на дерево, вовк сідає за кущем, кабан заривається в хмиз, а зайчик лізе в кущ.

Коли це веде лисичка свого пана Коцького. Доводить до столу, а він побачив, що на столі м'яса **багато**, та й каже: «Ма-у!.. Ма-у!.. Ма-у!..»

А ті думають: «Оце ж треба, ще йому мало!»

Виліз пан Коцький на стіл та почав їсти, аж за вухами лящить. А як наївсь, то так і простягся на столі.

Кабан лежав близько столу в хмизі. Та якось комар і вкусив його за хвіст. А він хвостом як крутнув! Кіт же думав, що то миша, та туди — зловив кабана за хвіст. Кабан як схопиться й навітки!

Пан Коцький злякався кабана, скочив на дерево та й подерся туди, де ведмідь сидів.

Ведмідь як побачив, що кіт лізе до нього, почав вище лізти по дереву та до такого доліз, що й дерево не втримало. Він додолю впав — гуп! — та просто на вовка — мало не роздавив сердешного.

Як схопляться вони, як дременуть, то тільки видко. А потім посходилися та й кажуть: «Такий **малий**, а тільки-тільки нас усіх не поїв!»

* Де ховалися звірята?

* Чому пан Коцький поліз на дерево?

** До виділених слів добери слова, протилежні за значенням.

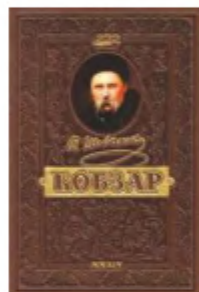
Тарас Григорович Шевченко

Прочитай.

Тарас Григорович Шевченко — геніальний український письменник та художник. Книжка його віршів називається «Кобзар». У ній поет залишив для нас свої заповіти — любити Україну, боротися за її незалежність, берегти мову народу, його пісні.

Ім'я цієї людини відоме не тільки кожному українцеві. Його знають та шанують в усьому світі.

- * Хто такий Тарас Григорович Шевченко?
- * Які заповіти залишив він нам у «Кобзарі»?
- ** Розкодуй і прочитай, як ще називають Тараса Шевченка. Запиши.

а**КбОзр**

Це цікаво

Кобзар — народний співець, що супроводжує свій спів грою на кобзі.

Кобза — старовинний український музичний інструмент.

Прочитай вірш.

Зацвіла в долині
Червона калина,
Ніби засміялась
Дівчина-дитина.

Любо, любо стало,
Пташечка зраділа
І защебетала.

Тарас Шевченко

Про який символ України йдеться у вірші?

З ким порівнює поет калину? Прочитай.

Що говориться в тексті про пташечку?

Підкресли у вірші слова, назви предметів.

Прочитай зашифрований вірш. Спиши. Оведи
трискладові слова. Постав наголос.

Т_ч_ в_д_ з-під яв_р_
Яр_м на д_л_н_
П_ш_ється над в_д_ю
Ч_рв_н_ к_л_н_.

Леся Українка

Прочитай.

Леся Українка — видатна українська письменниця.

З дитинства захоплювалася малюванням і музикою, гарно співала, грала на фортепіано.

Багато віршів та казок написала вона для дітей.

Це цікаво

Леся навчилася читати в чотири роки, а в дев'ять написала свій перший вірш «Надія». Вона вільно розмовляла десятима мовами.

Чим захоплювалася Леся Українка в дитинстві?

Розкодуй і прочитай, яке справжнє прізвище Лесі Українки.

16 1 21 11 22 1

15 19 22 1 28

Прочитай вірш.

Вишеньки

Поблискують черешеньки
В листі зелененькім,

Черешеньки ваблять очі
Діточкам маленьким.

Дівчаточко й хлоп'яточко
Під деревцем скачуть,
Простягають рученята
Та мало не плачуть:

Раді б вишню з'їсти,
Та високо лізти,
Ой раді б зірвати,
Та годі дістати!

«Ой вишеньки-черешеньки,
Червонії, спілі,
Чого ж бо ви так високо
Виросли на гіллі?»

«Ой того ми так високо
Виросли на гіллі, —
Якби зросли низесенько,
Чи то ж би доспіли?»

* Що привернуло увагу дітей до деревця?

** Чому вони не могли дістати вишеньки? Прочитайте.

** Підкресли у вірші, з якими словами звертаються діти
до вишеньки — зеленим олівцем, а відповідь
вишеньки — рожевим.

** Полічи й запиши, скільки разів у вірші трапляється
слово **черешеньки**, а скільки — **вишеньки**.

Черешеньки —

Вишеньки —

Іван Франко

Прочитай.

Іван Якович Франко — видатний український письменник.

Він писав твори не лише українською, а й польською, німецькою та іншими мовами.

І. Я. Франко створив для дітей багато віршів та оповідань, а також чимало казок.

Хто такий Іван Якович Франко?

Якими мовами він писав свої твори?

Прочитай початок казки Івана Франка.

заприятелювали дзьобом призволяйся

Лисичка і Журавель

Лисичка з Журавлем заприятелювали. От Лисичка і кличе Журавля до себе в гості.

— Приходь, журавлику! Приходь, любчику! Чим хата багата, тим і вгощу.

Іде Журавель на прошений обід, а Лисичка наварила кашки з молочком, розмазала тонесенько по тарілці та й поставила перед Журавлем.

— Призволяйся, не погордуй. Сама варила. Журавель стук, стук дзьобом — нічого не спіймав.

А Лисичка тим часом лиже та й лиже кашку, аж поки сама всієї не з'їла. А коли кашки не стало, вона й мовить:

— Вибачай, кумочку, більше не маю чим угощати.

— Спасибі й за те, — пісним голосом промовив Журавель. — А ти б, Лисичко, до мене завтра в гості прийшла

— Добре, Журавлику, прийду. Чому не прийти? — каже Лисичка.

☆☆ З'єднай слова з їхнім значенням.

Призволяйся

потоваришували

заприятелювали

пригощайся

пісним голосом

незадоволено

☆☆ Випиши з виділеного речення слова — назви дій.

Прочитай продовження казки.

квасоля

картопелька

випорожнивши

встромлює

крутиться

наїється

Лисичка і журавель

(Продовження)

Наступного дня
приходить Лисичка, а
Журавель наварив
м'яса, буряків,
квасольки,
картопельки.

Покришив дрібненько,
склав у високий глечик із вузькою шийкою та й
поставив на столі перед Лисичкою.

— Їж, кумонько. Не погордуй, любя моя, —
припрошує Журавель.

Нюхає Лисичка — смачно пахне.

Устромлює голову в глечик — не йде
голова. Пробує лапкою — не витягне.

Крутиться Лисичка, скаче навколо глечика, а

Журавель їсть собі шматочок за шматочком, поки всього не виїв.

— Вибачай, любонько, — каже, випорожнивши глечика, — чим хата багата, тим і рада, а більше цього разу нічого немає.

Розсердилася Лисичка, навіть не подякувала за гостинність. Вона, бачите, думала, що на цілий тиждень наїсться, а тут довелося додому йти, облизня спіймавши. Відтоді й зареклася Лисичка з журавлем приятелювати.

Облизня спіймавши — ні з чим.

 Прочитай, як Журавель віддячив Лисичці?

 Чому Лисичка вирішила більше не дружити з Журавлем?

 Розглянь малюнок. Який епізод казки там зображено?

 Допиши речення.

Журавель наварив

Прочитай вірш.

Чарівні слова

У нашій рідній мові

Чарівні є слова.

Слова ці всім відомі,

Бо сила в них жива.

«Добридень», «До побачення»,

І усмішка сія!

Велике мають значення

Ось ці прості слова!

Від цих чарівних, добрих слів

Тепліше людям жити.

Якщо ти їх не говорив,

То треба говорити!

Це — «Дякую» і «Добрий день»,

«Пробачте», «Йдіть здорові!»

Вживайте, діти, їх щодень

У нашій рідній мові!

Надія Красоткіна

Підкресли у вірші слова-привітання.

Підкресли в першій строфі вірша слова – назви ознак.

Запам'ятай подані слова.

Привітання

Доброго ранку!
Добрий день!
Добридень!
Добрий вечір!
Привіт!

Прощання

До побачення!
До зустрічі!
Будьте здорові!

Запрошення

Просимо!
Ласкаво просимо!
Запрошую тебе!
Щиро запрошуємо!

Вибачення

Вибач(те)!
Вибачай(те)!
Перепрошую!
Прошу вибачити
(вибачення)!
Пробачте!

Випиши слова запрошення. Коли ми їх уживаємо?

Твоя родина (сім'я)

Прочитай вірш.

Вірш про сім'ю

Мама, тато, дід, бабуся —
Всіх назву, не помилюся.
Старший братик і сестричка —
В нас сімейка невеличка.
Не спиняйте, бо зіб'юся:
Мама, тато, дід, бабуся...
Старший брат, сестра і я —
Отака у нас сім'я.

Варвара Гринько

Зі скількох членів складалася сім'я дитини?

Розкажи про свою сім'ю.

Розгадай ребус. Запиши слово-відгадку. Склади ребус зі словом **сім'я**.

Прочитай вірш.

упевнено

пильно

горнулася

Розмова про головне

Запитала раз Катруся
У сивенької бабусі:
«Що у світі наймиліше,
А відтак найголовніше?»

Усміхнулася старенька
Та й промовила: «Рідненька,
Як бабуся і як мати
Можу впевнено сказати,
Що для всіх батьків у світі
Наймиліші — їхні діти,
Для малечі, навпаки, —
Їхні люблячі батьки».

Пильно слухала Катруся
І горнулася до бабусі.
Пам'ятай і ти, дитино,
Головне в житті — родина!

Ольга Наumenко

- Про що запитала Катруся в бабусі?
- Підкресли у вірші слова бабусі, які має запам'ятати дівчинка на все життя. Як ти їх розумієш?
- Випиши з віршів слова з апострофом, два слова допиши.

Прочитай вірш.

Квіти України

А у нашому садочку
Квітнуть квіти в холодочку,
Матінка їх доглядає,
Щовечора підливає.

Ось стоїть, мов на сторожі,
Соняшник стрункий та гожий.
Роза по драбинці пнеться,
Біля неї бджілка в'ється.

Незабудок два рядочки
Насторожили листочки,
А на кущику в куточку
Пахнуть китиці бузочку.

Хто лиш гляне, той зрадіє,
Сонечко крізь віти гріє.
Щастя в наш садочок лине:
Це ж бо квіти України!

Іванна Савицька

Про які квіти йдеться у вірші?

Назви квітів із вірша з'єднай із відповідним малюнком.

❖❖ Про які квіти, зображені на малюнку, не згадано у вірші? Що ти можеш розповісти про них?

❖❖ Із букв «розсипанки» склади слова. Запиши їх, і ти дізнаєшся назви рослин — символів України. З'єднай слова з відповідними малюнками.

налика

вібарнок

абрев

ночорцібрив

буд

ляпото

❖❖ Склади й запиши прислів'я. Підкресли слова з подовженими м'якими приголосними.

2

4

1

5

3

коріння, й яке насіння таке

Прочитай вірш.

гнеться

дзвінкого

погляньте

Співай, соловейку!

Аж гнеться калина від співу дзвінкого!
Це хто там співає? Не видно нікого.
Погляньте пильніш у калину рясну:
Ото соловейко стрічає весну.

Співа соловейко про сонце й хмаринку,
Про любу Вкраїну, що квітне в барвінку.
А нам не наслухатись гарних пісень,
В садок під калину приходим щодень.

І дуже ми вдячні маленькій пташині.
Хоча вона взимку жила на чужині,
Та пісню принесла у рідний свій край ...
Співай, соловейку, ще дужче співай!

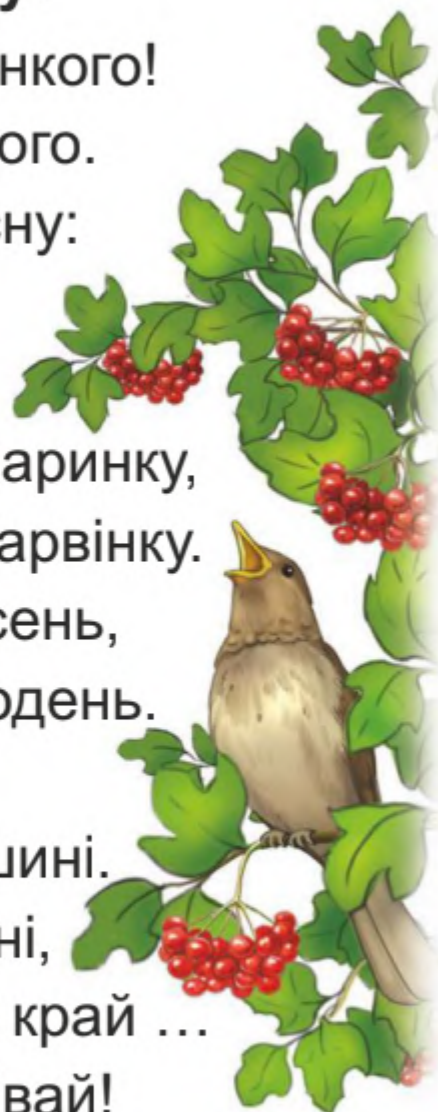
Марія Познанська

Хто співає в калині?

Про що співає соловейко?

Відгадай загадки, запиши відгадки.

Має ноги коротенькі,
Два пера в хвості довгенькі,
У повітрі все літає,
Безліч мошок поїдає.

Здавна людям помагає,
Довгий хвіст і гриву має,
Любить сіно пожувати,
«І-го-го!» — ірже завзято.

Довгі ноги — довгий ніс.
Прилетів — обід приніс.
Смачних жабеняток
Для своїх маляток.

Розкодуй і дізнаєшся, які ще є тварини-символи українців. Запиши.

вожайнокро, лубго, бдлажо, веражуль.

Український національний одяг. Вишиванка

Прочитай. Добери до тексту заголовок.

Мама вишиває на білому полотні зелений барвінок, жовтогарячі чорнобривці, сині волошки. Навіть маленьку качечку-утінку вишила.

— Що це буде, нене? — питає Дмитрик.

— Українська святкова сорочечка для тебе.

— Чому українська? — допитується хлопчик.

— Бо вишиваю такі квіти, які ростуть на нашій землі. А земля наша зветься Україною. А ти — маленький українець.

Андрій М'ястківський

* Що вишивала мама Дмитрикові?

* Якою була відповідь матері на запитання сина?

** Обведи зображення квітів, які вишила мама на сорочці.

** А чи маєш вишиванку ти? Опиши її.

Це цікаво

Всесвітній день вишиванки відзначають щороку в третій четвер травня.

- Розглянь малюнок. Назви елементи національного одягу.
- Порівняй, що спільне в жіночому і чоловічому одязі, а що — відмінне?

- Прочитай вірш.

У віночку нашім
Різнобарвні квіти —
Символ України
І дарунок літа.

Людмила Савчук

- Відшукай і зафарбуй різними кольорами заховані слова, і ти дізнаєшся, які квіти є в українському віночку. Розмалюй його.

ш	б	а	р	в	і	н	о	к	ш	ш	ш
с	с	с	с	с	м	а	л	ь	в	а	с
к	а	л	и	н	а	о	о	о	о	о	о
в	в	в	в	в	в	в	в	м	а	к	в
ю	ю	в	о	л	о	ш	к	а	ю	ю	ю
п	п	п	п	п	р	о	м	а	ш	к	а

Це цікаво

День матері в Україні відзначають щорічно в другу неділю травня.

Прочитай вірш.

У Свято матері

Травень розкинув
Квіти в діброві,
Килими стелить,
Трави шовкові.

То не пташата
Щебечуть в гаю,
Хлопці й дівчата
Пісню співають.

Хлопці й дівчата
Прийшли з квітками:
Пошанувати
Три наші Мами:

Що першу — нашу
Матінку рідну,
Добру, мов сонце,
Любу, погідну.

Другу — Вкраїну,
Тугу-надію.
Третю — на небі
Матір Марію.

Леся Храплива

Для чого прийшли хлопці і дівчата в гай?

Кого вони вшановували дзвінками піснями?

Прочитай вірш.

Теплий віршик для мами

Мамо, добре, що ти є, —
Ніжне сонечко моє!
Від твоєї теплоти
Так і хочеться рости...
Найгарнішу, найдобрішу,
Я люблю тебе найбільше!
І коли дорослим стану,
Теж любити не перестану!

Олександр Дерманський

Із чим дитина порівнює свою маму?

Склади «павутинку» зі словом **мама**, виписавши слова із тексту або дібравши самотійно.

Прочитай вірш.

ДЗВОНЯТЬ

СТИГНЕ

ВІКОНЦЕМ

Літо-літечко

В небі сонечко яскраве,
В травах — коники,
А у лісі кучерявім
Дзвонять дзвоники.
Схожа вродою із сонцем
Кожна квіточка,
Стигне вишня під віконцем —
Літо... Літечко.

Людмила Савчук

Як поетеса ніжно називає літо?

Що де знаходиться? Установи відповідність.

Прочитай казку. Добери заголовок.

ЩОДНЯ

СПОЧИТИ

ЗГОДОМ

Щодня Літо поспішало до саду, збирало росу, а потім брало пензлик і відро з фарбою для того, щоб розмалювати кожну ягідку.

Сонечко приходило на поміч Літечку: лагідним промінням розчісувало траву в полі, доглядало за квітами.

Якось стомлене Літо спочити присіло в житі. Роздивилося навколо себе, глибоко зітхнуло, згодом радо промовило:

— Наливайся, жито, золотим сонцем! Коли прийде Осінь, то принесемо в дар їй урожай.

Людмила Кибалка

 Куди щодня поспішало літо?

 Для чого воно брало пензлик і відро з фарбою? Познач ☒ правильну відповідь.

☐ Щоб намалювати картину.

☐ Щоб розмалювати кожну ягідку.

 Допоможи бджілці зібрати з квіточок солодкий нектар і прочитай прислів'я. Як ти його розумієш?

Бджоли

цвіту,

люди —

раді

літу.